

32
Jean Dubuffet

rovině; o zásady s omezenou dobou platnosti nejeví zájem, stejně jako o rovnoběžky, které se nikdy neprotnou. Přesto by možná nebylo tak nemožné, že se přizpůsobí novému nazírání, fragmentárnímu a nesouvislému, a že se v tomto smyslu rozhodne radikálně změnit své staré způsoby.

Dávná touha myšlení obsáhnout jediným pohledem co nejširší oblast, přespříliš širokou, mu zamlžuje zrak. Filosofie, která by přistupovala k jednotlivým fragmentárním oblastem zvlášť, bez snahy hledat mezi nimi souvislosti, a která by tento postup tvrdošijně dodržovala, by bezpochyby došla k velice plodným závěrům. Kdyby se myšlení drželo této nespojitosti, nebo alespoň spojitosti méně důsledné, co nejvolnější, byli bychom patrně svědky podivuhodné obnovy jeho sil.

Tato nová filosofie diskontinuity místo toho, aby se nadarmo vyčerpávala rovnáním přímk, jež jsou svou podstatou křivky a ničím jiným být nemohou, zaměří pozornost právě na tyto křivky, na změny, kterým podléhají samotné principy v závislosti na posunech celé oblasti, a na body, v nichž se křivky lámou a principy přecházejí ve svůj opak.

Dusin

Když jsem naznačoval, jak je líc napájen svým rubem, měl jsem se uchýlit k představě, která nejlépe odhaluje celý mechanismus, totiž k představě ozdobně prolamované kůže: co na jedné straně vystupuje, tvoří na druhé prohlubeň.

Myšlení se musí, přestože se tomu brání, přizpůsobit stavu neustálé přeměny každé věci a naučit se zacházet s obláčky, jejichž tvar i místo nejsou stálé, nýbrž přechodné a pohyblivé. Právě nestálost, nikoliv nehybnost, se musí stát cílovým bodem myšlení, jeho stálým předmětem.

Mezi všemi různorodými a často protikladnými významy, jimiž je přizdobeno slovo kultura podle toho, kdo je užívá a za jakým účelem, najdeme také pěstování filosofického ducha, pěstování schopnosti formovat a používat pojmy. A v myšlení skutečně existuje období, kdy se probouzí k tomuto cvičení, období, které je ještě *plné svěžesti*. Když se poté kultura institucionalizuje a mísí s duchem Sorbonny, není už nikdo vyzýván, aby cvičil sám za sebe, ale naopak aby jen doslovně opakoval, jako si žáci poddůstojnické školy opakují vojenský řád, ten imperativní zákoník pravověrnosti.